

Halcyoniis Ecclesiarum per Pol. gratularer, si fidi possit, sed turbulentum hoc mundi mare (ab infernalibus Aeolis mere ubique concitatum) vix aliquid tuto sperare permittit. Interim orandum est et animi ad omnia confirmandi. Mihi inter non bona omina est, quod vos constanter Exulum numero non tantum accensetis sed et præferri vultis, subsidia in exules collata exulibus (ipsi non exules) præripiendo, constanterque nobis (veris ab annis 38 exulibus) quintam tantum partem obrudi cupiendo. Urgetis Vos esse numeros plures et non additis Vos patriæ redditos (quamque inde numquam adhuc religionis nomine motos) nos nondum. Hoc etiam considerandum, Vos numquam fuisse impetraturos, quod impetratum est, nisi sub nostro exulum nomine nostraque anxia ope, dum Vobis nihil præter semel et iterum nomen adscribendi laboris esset. Si non evigilatis ob injuriam nobis illatam Deus judex erit. Deprecamur tamen potius judicium utrinque misericordiamque invocando fraterne nobiscum agamus. Cujus rei (redintegrati dico amoris) ecce facio initium! Vobis plus tribuendo etiamnum, quam nobis. Nempe dividendo totam summam (welche mehr als 1000 Thaler ausmacht) in partes 12 Vobisque tribuendo 7 nobis 5. Præterea supersunt 300 imperiales, quos, ut in portionem meam servem (qui haecenus nihil participavi et ob quod partem meam Vobis donabam, id cessavit Mæcenas cum beneficiis suis in me privatis) suavit D. Stephanus jureque possem (æquitatis teste ac judice Deo et Mundo), ecce tamen medium horum mitto ad dilectum Collegam D. C. Bithnerum, ejus statum egestate præ aliis premi observo. Accipite igitur a D. Schmettau de illis 6000 — 3500: sed in præsens 2000 tantum, reliquas 1500 intra annum, una cum fœnore, quod (4 pro centum numerando licet hic alii non supra 3 solvant) 60 facit, accepturi. (Categorice: itzund Zweytausendtl Rhl., über ein jahr 1560.) Über das aber, dass die H. Schmettau-auer anderthalbhundert Rhl. itzt gleich auss Zehlen (pro D. Bithnero dico) schreibe ich ihnen. Ad has meas quæso rescribere cito, ut quo affectu erga me et nos sitis, sciam et quomodo ultimam meam de meis dispositionem faciam, ne ignorem. De novis, quæ hic occurrunt (hodie præsertim ex Anglia) ut F. Cornu scribat, jussi ad R. D. Bithnerum alias scripturus. Illi per te fraternum amorem et sub coelo adhuc mutui osculi desiderium renuntians.

16. Nov. 1666.

V. J. Comenius.

Addo: habere me nunc apud me duos Unitatis alumnos (præter Danielelem meum, jam quoque Deo et Ecclesiæ dicatum) Joh. Cornu et Davidem Cassium: Felicitumque. Timotheum (qui Francofurto ad me scribit, studiorumque subsidia aut a me vocari sollicitat) futuro vere vocare cogito, si me vivere volet Deus. Ita emendicato illo pane vesci numquam haecenus libuit soli, nec adhuc scio, unde pascantur, qui pascendo gregi Dominico destinantur, providebit omnium ille comunis nutritor et pastor Christus.

De F. Paulo Hartmanno nihil jam per menses 4. audio, tametsi a Nigrino crebras habeam literas. Negat sibi constare, quid illo fiat, ad aliquotenas suas nihil responsi accipiens: adeo ibi turbata sunt omnia sicut et ubique. Confusio- num non est finis, quia appropinquat finis. Amen.